

Bibliotek + språkspill = integrering?

Elektronisk ledervalg i DIK

Skolebibliotek i vårt bilde

Innhold

Lederen har ordet side 3

Margunn Haugland tar ikke gjenvalg:

Det blir lederskifte på BF-landsmøtet i november side 4

Bekjentgjøring av Bibliotekarforbundets landsmøte 2017 side 5

Bibliotek + språkspill = integrering?

Anders Grønning fremhever læringseffektiviteten som spillteoretikere snakker om. Men spill ute i det offentlige rom gir også en sosiokulturell innfallsvinkel.

6

Rasering av USAs nasjonale bibliotekbudsjett? side 12

Skolebibliotekene i vårt bilde

Det tas viktige initiativ for styrking av skolebibliotekene for tida. Det trengs et løft, ikke minst i personalressurser. Men hva skal til for at skolebibliotek får mer kompetent personale?

14

Biblioteklokaler som stikker seg ut:

Hovedbiblioteket i Halifax side 18

Elektronisk ledervalg i DIK

Anna Troberg, med bakgrunn som leder av Piratpartiet, er ny ordførande i BFs svenske søsterorganisasjon DIK-forbundet. Og det skjedde på en tre-dagers elektronisk kongress!

19

Arbeidsledigheten må bekjempes – effektivt og rettferdig! side 20

BF i høring i Stortingets Kirke-, utdannings- og forskningskomité side 21

BF-sekretariatet svarer:

Lønn ved røde dager side 22

Island hylles for likelønnslov:

- Vil ikke løse problemet i Norge side 22

Kjersti Steien fikk årets BIBSYS-stipend! side 23

Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass side 24

Meld inn ny lønn! side 24

- Uklart svar fra arbeidsministeren side 24

Jan-Egil: "Hann stóð svá vel til hoggsins" side 26

Meld deg på BF-kurs! side 28

Redaktørens spalte: Skal vi møtes og beslutte noe? side 32

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147 / ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer med 10 nummer i året.

Ansvarlig redaktør

Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6812 FØRDE

Telefon: 91 31 80 01

Epost: erling.bergan@bibforb.no

Abonnement

Kr. 290 pr. år betales til BFs konto 6039.05.64093.

Merk innbetalingen *Abonnement*. Henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat: bf@bibforb.no eller tlf. 48 02 09 00.

Annonsepriser:

1/8 side kr. 1200

1/4 side kr. 2000

1/2 side kr. 3000

1/1 side kr. 4500

Stillingsannonser:

1/8 side 800

1/4 side kr. 1400

1/2 side kr. 2000

1/1 side kr. 3000

Mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved samlet bestilling av flere annonser. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan 2017

Nr.	Deadline:	Hos medl.:
1	21. desember	11. januar
2	25. januar	8. februar
3	22. februar	7. mars
4	22. mars	5. april
5	3. mai	18. mai
6	7. juni	21. juni
7	23. august	6. september
8	27. september	11. oktober
9	25. oktober	8. november
10	22. november	6. desember

Trykk:

Merkur Grafisk AS, Oslo

Forsiden

Foto: Lakki Patey, Christian Engström og Colourbox.

Ansvar

Usignerte artikler står for redaktørens regning.

Lederen har ordet

Som bibliotekar har jeg alltid drømt om å lage drømmebiblioteket. Hva som er drømmebiblioteket har ikke vært en konstant størrelse, for hva som er drømmebiblioteket har variert alt etter hvor jeg har jobba. Skal det brukes av studenten, slektsforskeren eller 4-åringen som er sammen med barnehagen som skal ha eventyrstund?

Hva som er et godt bibliotek avhenger jo av hvem som skal bruke biblioteket, så Drømmebiblioteket er ikke bestandig like lett å få til.

Mange steder har begrensninger for å få til drømmebiblioteket. Dårlige og upraktiske løsninger er hverdagen mange steder. Ikke minst når en skal ha arrangementer. Stoler må bæres og hyller må flyttes på. Alt for å få til en plass til å ha debatter, foredrag, språkkafe og forfatterbesøk siden det fysiske lokalet normalt ikke egner seg til å ha denne typen arrangement. Heldigvis blir det færre og færre bibliotek som ikke er tilrettelagt for arrangement siden det er stadig flere steder med flotte nye bibliotek eller som har fått arenamidler fra Nasjonalbiblioteket for å kunne ha arrangement.

Dagens bibliotek har ikke som eneste oppgave å være lager for bøker og være en utlånstasjon. De har mange funksjoner i tillegg, og de aller fleste har funnet nye måter å formidle kunnskap og litteratur på.

Noen ganger kan en få helt unik sjanse til å lage drømmebiblioteket; biblioteket skal få nye lokaler eller en har fått penger til ombygging. En får da lov til å starte med blanke ark og definere på nytt hvilke funksjoner biblioteket skal ha, hva det skal romme, hvilken plass biblioteket skal ha i lokalsamfunnet eller

på studiestedet.

Å kunne starte med helt blanke ark for hvordan biblioteket skal være - og ikke være - gir en helt spesiell følelse. Det vet jeg etter å ha ledet byggingen av nytt bydelsbibliotek i Vågsbygd i Kristiansand. Jeg er heldig som skal få lov til å være med på det igjen. Skien videregående skole skal ha ny skole til skolestart 2018, og jeg skal være med å bygge og planlegge nytt skolebibliotek for skolens 1250 elever og ansatte.

Skolebiblioteket skal være en integrert del av skolens opplæringsvirksomhet, og det nye skolebiblioteket får en helt sentral plass i bygget slik at det blir en møteplass for skolens elever og ansatte,

samtidig som det blir et studie- og arbeidssted.

Det er mye som skal tenkes på når en bygger nytt: Hvor skal skranken stå, hvor mange hyller trengs, hvor mange studieplasser skal en ha og hvordan få til en effektiv løsning for lærebøkene er bare noen av spørsmålene jeg skal ta stilling til når jeg slutter som forbundsleder etter landsmøte i november.

Hva er ditt drømmebibliotek?

*Margunn Haugland
Forbundsleder*

Margunn Haugland tar ikke gjenvalg

Det blir lederskifte på BF-landsmøtet i november

Margunn Haugland har meddelt valgkomiteen at hun ikke tar gjenvalg som forbundsleder i Bibliotekarforbundet. Forbundsstyret og sekretariatet er også orientert. Nå er valgkomiteen på jakt etter aktuelle kandidater til vervet som forbundsleder, i tillegg til øvrige medlemmer av forbundsstyret. Valgene skjer på BF-landsmøtet i november i år.

Tekst og foto:
Erling Bergan

Landsmøtet i BF er berammet til 23. og 24. november på Gardermoen. Valgene er siste post på saklista, og blir dermed gjort fredag 24. november.

Margunn Haugland ble valgt som BFs nestleder på landsmøtet i 2011, og overtok som forbundsleder etter Monica Deildok på landsmøtet i 2014. Hun har permisjon fra jobben som skolebibliotekar ved Skien videregående skole. Nå ønsker hun å gå tilbake til en spennende arbeidsplass, ikke minst fordi byggingen av en ny og flott Skien videregående skole på Klosterøya nå er i gang. Bygget er planlagt ferdig til skolestart august 2018.

Valgkomiteen melder at de nå svært gjerne tar imot forslag og anbefalinger på hvem som bør sitte i nytt forbundsstyre, og ikke minst hvem de bør foreslå som ny forbundsleder i BF.

Susanne Baumgärtel (Troms bibliotek og byarkiv) er valgkomiteens leder. De to andre medlemmene i komiteen er Ingrid Ericson (Sør-Trøndelag fylkesbibliotek) og Kristin Østerholt (Høgskolen i Sørøst-

Norge). Hege Bergravf Johnsen ble på landsmøtet i 2014 valgt inn i valgkomiteen, men da hun i 2016 ble fast ansatt i sekretariatet valgte hun selv å trekke seg fra vervet. Kristin Østerholt, som hadde vært vara, rykket da opp som fast medlem av valgkomiteen.

Alle medlemmer i Bibliotekarforbundet, enten de er tillitsvalgte, har verv i fylkeslagsstyrer eller er vanlige medlemmer, kan henvende seg til valgkomiteen med forslag på kandidater. Valgkomiteens leder Susanne Baumgärtel gir overfor Bibliotekaren uttrykk for at hun gjerne vil at medlemmer kontakter henne med tips.

Også de andre medlemmene av valgkomiteen kan kontaktes, om man ønsker det:

Det heter i "Veiledning for Bibliotekarforbundets valgkomité", vedtatt på forrige landsmøte, at "valgkomitéens innstilling bør sendes landsmøteutsendingene sammen med andre landsmøtedokumenter." Det betyr at valgkomiteen bør ha sin innstilling klar til medio september.

Veiledningen sier også at "Valgkomiteen må skaffe seg nok informasjon til å danne seg en begrunnet oppfatning om hvilke kvalifikasjoner som trengs i de ulike ver-

Margunn Haugland har gitt valgkomiteen beskjed om at hun ikke tar gjenvalg som forbundsleder på BF-landsmøtet i november. (Foto: Erling Bergan)

vene, inkludert forbundsleders funksjon som daglig leder i sekretariatet."

Veiledningen sier videre at "Valgkomiteen står fritt til å foreslå en eller flere kandidater til det enkelte verv." Selv om det ikke har vært noen tradisjon for å gjøre dette i BF hittil, er det altså fullt mulig for valgkomiteen å fremme flere kandidater.

Kontaktopplysninger for leder og medlemmer av valgkomiteen:

Susanne Baumgärtel:
99 43 64 97
susanne.baumgartel@tromso.kommune.no

Ingrid Ericson:
99 29 77 31
ingrid.ericson@stfk.no

Kristin Østerholt
46 41 59 05
Kristin.Osterholt@usn.no ■

Nyvalgt forbundsstyre samlet for første gang etter landsmøtet i 2014. (Foto: Erling Bergan)

Bibliotekarforbundets landsmøte 2017

BFs vedtekter slår fast at ordinært landsmøte skal avholdes hvert 3. år, og at sted og tidspunkt gjøres kjent med 6 måneders varsel. Forbundsstyret melder med dette fra om at neste ordinære landsmøte avholdes:

Torsdag 23. og fredag 24. november 2017
på Scandic Oslo Airport Hotel,
Gardermoen utenfor Oslo.

Landsmøtet består av delegater fra fylkeslagene, og disse skal være valgt på fylkeslagenes årsmøter i 2017.

Vi minner om vedtektene, som sier at saker som ønskes behandlet av landsmøtet skal være levert forbundsstyret senest 6 uker før landsmøtet. Det vil si at fristen for å levere saker til kommende landsmøte er torsdag 12. oktober 2017.

Forbundsstyret varsler at det kommende landsmøtet i Bibliotekarforbundet avholdes over to dager, 23. - 24. november 2017, på Gardermoen. Her fra landsmøtet i 2014. (Foto: Embret Rognerød)

- Etter avslutningskonferansen for prosjektet "Et løft for spill i bibliotek", skrev bibliotekarstudent Anders Grønning en kritisk artikkel i Bibliotekaren nr 2/2017.
- I forrige nummer kommenterte både Trude Westby, Marte Storbråten Ytterbøe og Per Vold denne artikkelen.
- Her følger Grønning opp med et blikk på "New Amigos".

New Amigos som eksempel på språklige møter:

Spill i bibliotek – underholdning og brukerperspektiv

Anders Grønning fremhever den type læringseffektivitet som spillteoretikerne snakker om. Når det spilles ute i det offentlige rom, får man i tillegg til selve spillet også den sosiokulturelle innfallsvinkelen. Ønsket om å fungere i fellesskapet hever motivasjonen for å lære, påpeker han.

Tekst:
Anders Grønning,
bibliotekarstudent ved
Høgskolen i Oslo og Akershus

For to nummer siden hadde jeg en artikkel om spill i bibliotek, her i Bibliotekaren. Det jeg først og fremst prøvde å gjøre med den, som jeg innledningsvis nevnte i artikkelen, var å komme med en opplevelse av hvordan bibliotekene delte sine begrunnelser og erfaringer, og hvordan de stemte med mine oppfatninger som spillengasjert.

Som student ser jeg meg selv mer som en velinformert bruker enn en faglig kritiker når det gjelder hva som foregår i arbeidslivet. Dette var da også utgangspunktet for artikkelen min. Med ett bein på skolebenken, tenker jeg likevel at hvis man låser seg for mye i sine egne intensjoner, heller enn å ta hensyn til eventuelle reaksjoner, står man mer utsatt til for kritikk fra de stemmene som virkelig betyr noe. Vi har tross alt et parti i regjering hvorfra flere representanter har uttalt seg kritisk

til biblioteket (Hansen, 2011), og særlig når det gjelder formidlingen av spill (NRK, 2009).

Hva brukerne trenger

For å kunne gi spillformidlingen et utgangspunkt som er lett gjenkjennelig og enkelt å forsvare, føler jeg vel at den i første rekke bør handle om hva brukerne trenger av biblioteket. Dette ble nok misforstått i den retning at jeg synes at markedet bør definere spillformidlingen, men selv om de to kan henge tett sammen på spillområdet, er det likevel et skille der i mine øyne. Når man snakker om brukere så finnes det for eksempel grupper som markedet kunne vært flinkere til å imøtekomme, og hvor bibliotekene kan spille en rolle. Dette vil jeg se nærmere på i denne artikkelen. Kildene jeg viser til kan illustrere hva jeg

New Amigos er et språkspill og en struktur som lar folk møtes som sidestilte parter, gjerne på biblioteket. Her er en gjeng spillere på Tøyen bibliotek i Oslo. (Foto: Lakki Patey)

mener med å basere spillformidlingen på forskning.

Begrepet språkkafé

Brukerne jeg snakker om er spillerne av New Amigos. New Amigos er et språkspill og en struktur som lar folk møtes. Personlig hørte jeg første gang om New Amigos gjennom en liten notis hos Deichman. Siden dette ble annonsert som et spilltilbud, ble jeg nysgjerrig. Etter å ha satt meg mer inn i konseptet kom jeg også i kontakt med utvikleren bak New Amigos, og fikk vite mer om deres intensjoner. Jeg ble da overbevist om at jeg burde gjøre det jeg kunne for å hjelpe disse utviklerne å formidle spillet sitt overfor bibliotekene, og tok på meg en frivillig rolle som representant for den gode saken deres. De har derfor vært behjelpelige med materiell, kilder og

info, men resten har utelukkende gått på beundring og gjensidig interesse. Etter å ha sjekket litt rundt for interesse og bevissthet om spillet, gikk jeg i gang med denne artikkelen.

New Amigos historie startet i 2000 da utvikleren, Lakki Patey, begynte å jobbe med sin visjon om kulturelle forskjeller som en styrke. Jo større avstand mellom kulturene, jo mer har de å tilføre hverandre mener han. Likeverdigheten som kreves mellom mennesker for å nå en slik erkjennelse, kan likevel være vanskelig å oppnå. Oftere er det slik at den ene parten kommer til den andre for å få hjelp med noe. Her trengte de altså et møtepunkt som sidestilte partene, og løsningen ble språket. Ser man for eksempel på arabisk er det rangert som et av de viktigste språkene å lære, ut fra jobb, studie og ferieformål (British

council, 2014, s. 22). Denne rangeringen er objektiv, og uavhengig av eventuelle meninger om kulturen. Snur vi bordet og ser saken fra flyktningens perspektiv, kan New Amigos gjøre vedkommende til en ressurs fra dag én. I stedet for å sitte inaktiv opp mot året mens søknaden blir behandlet, kan man forberede seg på den obligatoriske norskopplæringen, og korte ned forløpet frem mot en jobb.

Større i Europa enn her hjemme

Fra et økonomisk perspektiv gir bibliotekene her noe tilbake til det nasjonale budsjettet, da døgnprisen for en flyktning i snitt er langt høyere enn for et spill (Schanche, 2011, s. 29). Slik kan bibliotekene vise betydningen av spill i bibliotek, i et språk politikere forstår. Ute i Europa har spillet allerede høstet støtte fra politikere, og har en større funksjon ►

Avgjørende for å kunne si at spillet står på egne bein, er muligheten for å spille uten en fremmedspråklig til stede. Til dette formålet har utviklerne laget en egen "logisk" fonetisk uttale som gjør det mulig for nordmenn å lære hverandre arabisk uttale på et grunnleggende nivå. (Foto: Lakki Patey)

► enn her hjemme. Det har blitt tatt inn i varmen av språkinstitutt og skoler, har høstet den Europeiske språkprisen (Isaksen, 2016), vært nominert til årets spill i Nederland (Siste.no, 2006), gått som årlig konkurranse i tyske skoler (Deutsch-Russisches Forum, 2017), og til og med ved en anledning blitt brukt i dialog mellom Putin og Merkel. At vi ikke har sett noe tilsvarende her hjemme i Norge har trolig litt med timing å gjøre. Da spillet ble lansert, hadde ennå ikke bibliotekene noen formell møtestedsfunksjon, og språkkaféer i bibliotek fantes ikke.

Siden spillet var ment å skulle føre nye mennesker sammen, inngikk Lakki derfor samarbeid med offentlige kaféer om å sette opp et tilbud for fremmedspråklige der. Saken som den gang ble dekket av Aftenposten, har i ettertid blitt erklært av Språkrådet som opphavet til begrepet språkkafé. Siden Lakki hadde håp om å nå enda flere mennesker, sa han og samboeren opp leiligheten i Oslo for å prøve lykken ut i Europa. Her kjørte de rundt i bobil i tre år og etablerte språkkaféer, pratet med brukere, og polerte spillet sitt etter deres innspill. Nå, drøyt femten år senere, har møteplassformuleringen

og den nye strategien mot bibliotek som læringsarena, gitt språkkaféene en formell rolle i biblioteket. Dermed har også New Amigos fått et nytt potensiale i hjemlandet.

En gjenforening med biblioteket og språkkaféene

Språkkaféer begynner å bli ganske vanlig. Det er imidlertid ikke alle av dem som har New Amigos. Kanskje tenker noen at New Amigos er et alternativ til språkkaféen, eller at det er for ressurskrevende å drive, men ser man nærmere på de to er det heller snakk om et ganske naturlig ekteskap. Språkkaféen bygger på en tydelig norsk setting, ledet av frivillige. Med New Amigos er målet naturlige møter mellom likemenn. Slik sett trekker det gjerne til seg yngre mennesker, åpne for nye språk og måter å lære på, som studenter.

Kanskje har man hørt om bibliotek som har tatt til seg New Amigos, som Trondheim, Tøyen, Bergen, og sett bilder fra møtene med bord fulle av folk. En

” Det er verdt å huske at hele poenget med New Amigos er at innvandrernes bidrag til nordmenn skal være like verdifullt. Det trengs tross alt kun en håndfull fremmedspråklige for å utdanne et lokalsamfunn av nordmenn i spansk eller arabisk. ”

Oslos ordfører Marianne Borgen fikk prøve seg på New Amigos-spillet da det bød seg en anledning på Tøyen bibliotek. – At vi bruker ressurser på et slikt tilbud, uttrykker på en tydelig måte at "kulturen din har jeg faktisk bruk for", skriver Anders Grønning. (Foto: Lakki Patey)

vanlig tanke kan da være at dette kun er noe for storbyene, som har mange innvandrere. Da er det verdt å huske at hele poenget med New Amigos er at innvandrernes bidrag til nordmenn skal være like verdifullt. Det trengs tross alt kun en håndfull fremmedspråklige for å utdanne et lokalsamfunn av nordmenn i spansk eller arabisk. Slik har selv mindre bibliotek som Andenes og Steinkjer funnet en bruk for New Amigos. Strukturen betyr at brukerne kan klare seg på egen hånd så snart kontakten er etablert, så det egner seg også godt for bibliotek med få frivillige.

Den uformelle praten

Denne strukturen er også relevant for læringen. På språkkafeen blir man gjerne møtt med et nytt innhold og nye personer fra gang til gang. Dette er positivt for de som søker den uformelle praten, men i mindre grad for de som vil utvikle språkferdighetene systematisk. I min egen tid på språkkafé, så jeg flere som fulgte et språkopplæringskurs utenfor biblioteket, men som tok med

seg oppgaver inn for å få hjelp. Målet deres handlet slik sett først og fremst om språk, men på språkkaféen kan man ikke velge bort snakk om arbeid og høytider, dersom det står på planen. Selv om jeg også møtte folk som virket å ha stort utbytte av disse temaene, ser jeg også at det kan virke forstyrrende på den som vil øve på grammatikk – særlig siden lærebøkene i norsk for innvandrere også tar for seg de samme temaene.

Her kan New Amigos være et supplement på to måter. Først fordi spillet gir et grunnvokabular å bruke på språkkafé. Deretter fordi det lar brukeren ta strukturerte steg mot nivå B1, som er målet for mange innvandrere. Jeg så flere som kom uten å kunne noe norsk, og jeg hadde heller ingen forutsetninger for å forstå dem. Det eneste redskapet for å lede dem inn i en samtale ble da forslag på engelsk og improvisert tegnspråk. Jeg så ingen som gikk, men lurte samtidig på hvor mange som satt hjemme og ikke hadde mage til en slik læringskurve. Forskning på språkkaféer har nemlig vist

at trygghet er en faktor for læring (Gilst, 2010, s. 78–80).

Æresbegrep og like premisser

Det samme gjelder maktbalansen, som i dag er slik at nordmannen gjerne fremstår som lærer eller hjelper. For mange er nok dette en kjærkommen utstrakt hånd, men man kan også tenke seg at det er problematisk for innvandrere som ikke ønsket å flytte, som hadde høy stilling i hjemlandet, eller kulturer hvor æresbegrepet står sentralt. I alle tilfelle burde vi ha arenaer som skaper møter på like premisser. Ikke bare for bibliotekenes del, men for Norge som demokratisk nasjon, og signalene vi sender om integrering. At vi bruker ressurser på et slikt tilbud, uttrykker på en tydelig måte at "kulturen din har jeg faktisk bruk for" – en fin markering i de tider vi lever i, med store murer og grensepolitikk på agendaen.

Spillformidling og læringsarena

Den siden av New Amigos som det kanskje snakkes minst om, er rollen det ►

Nordmenn framstår gjerne som lærer eller hjelper på språkkafe. Dette kan være problematisk for innvandrere som ikke ønsket å flytte og hadde høy stilling i hjemlandet. Vi burde ha arenaer som skaper møter på like premisser, skriver Anders Grønning. Her fra Spjelkavik bibliotek i Ålesund. (Foto: Lakki Patey)

► har som spill. Læringsspill har gjerne ord på seg for å sukre kunnskapen med underholdning, men her er gangen motsatt. Som tidligere spillanmelder med erfaring hovedsakelig fra kommersielle spill, er jeg imponert over hvor mange fengende mekanismer de har greid å flette inn i dette, på overflaten, enkle spillet.

I kjernen ligger en slags blanding av geni og ludo. I første runde skal man oversette fra målspåket til sitt eget. Greier man utfordringen, vinner man kortet og er ett steg nærmere reiserunden. Her skjer oversettelsen motsatt vei. Underveis er progresjon og repetisjon tilpasset for å gi en dynamisk spillopplevelse. Når jeg feilet, kom kortene fortere tilbake i bunken og ga meg et nytt forsøk. Når jeg lyktes, kunne jeg prøve meg på enda et kort, eller kanskje stjele et fra motstanderen. Mellom oversettelse og uttale, fikk jeg også bryne meg på kulturelle spørsmål, som geografi, på et medfølgende kart.

Avgjørende for å kunne si at spillet står på egne bein, er muligheten for å spille uten en fremmedspråklig til stede.

Til dette formålet har utviklerne laget en egen "logisk" fonetisk uttale som gjør det mulig for nordmenn å lære hverandre arabisk uttale på et grunnleggende nivå, noe jeg personlig har prøvd, og hatt stor glede av. Det skyldes ikke minst spenningen som oppstod når jeg plutselig skulle prestere på et fremmed språk overfor noen jeg ikke kjente. Måten dette aktiverte fokuset mitt på, gjør faktisk at jeg husker den første spansken min nå en måned senere.

Dette er akkurat den type læringseffektivitet som spillteoretikerne prater om, og når det spilles ute i det offentlige rom, får man i tillegg den sosiokulturelle innfallsvinkelen, hvor ønsket om å fungere i fellesskapet, hever motivasjonen for å lære (Johnston, 2016, s. 3–4). Spillopplevelsen jeg delte med motstanderen sitter da også like godt igjen som læringen. Jeg ble veldig oppmerksom på de vennlige forslagene hans, og ville instinktivt gjøre meg nytte av dem i neste runde. Han var respektfull og hjelpsom, jeg ville være respektfull og hjelpsom. Det noe uvanlige her er, tross alt, at man hjelper

hverandre med å vinne. Slike opplevelser kan det da heller ikke bare være jeg som har hatt, hvis man ser på oppmøtet hos bibliotekene som bruker det.

Bibliotekene som signalbygg

En av de største utfordringene jeg har hørt om fra spillansvarlige under arbeidet med bacheloroppgaven, er hvor personavhengig spillformidling er nå i dag. På litteratur har bibliotekene blitt sterke gjennom å stå sammen om innkjøpsavtaler, samarbeidsnettverk og driftssystemer. Dette har da også vært viktige elementer i tre av de største satsningene på spillområdet, deriblant «Et løft for spill i bibliotek». En slik funksjon kan være å uttrykke etterspørsel på brukernes vegne. Ser man på New Amigos, finnes det foreløpig i 30 språkkombinasjoner, men kun ni versjoner av dem er utviklet mot norsk. Hva da for eksempel med det store flertallet av polske innvandrere, der flere blir stående som ufaglærte i lavtlønnede yrker? Eller filippinske aupair som ønsker å utvide oppholdet sitt med studier og

Når det spilles ute i det offentlige rom, får man i tillegg til læringseffekten den sosiokulturelle innfallsvinkelen, hvor ønsket om å fungere i fellesskapet hever motivasjonen for å lære, påpeker Anders Grønning. Her fra Hitra bibliotek. (Foto Lakki Patey)

arbeid? Utviklerne vurderer stadig slike muligheter, og en tigrinja-utgave er på vei. Det er også en digital versjon hvor man kan spille på tvers av landegrensener.

For at alle de store innvandrergрупene skal få et likestilt tilbud, må det likevel en felles innsats til. Det gjelder ikke minst om vi skal få på plass en skolekonkurranse slik Tyskland har greid. Om man hadde greid å stable på fote en slik kampanje, så kunne man virkelig ha snakket om modellbibliotek, og bibliotek som signalbygg. Det er sikkert begrensninger her i ressurser og lignende, som jeg som student ikke kan eller bør uttale meg om, men intensjonen er så god som den kan få blitt, og med tanke på reaksjonene brukerne allerede har gitt, må vel dette være en sak verdt å jobbe for..

Denne artikkelen er ment å tilby et brukerperspektiv, kombinert med et blick fra sidelinjen mellom skole og arbeidsliv. For å gi et grundigere innblikk i bibliotekenes perspektiv, vil jeg i neste utgave av Bibliotekaren intervju de ansvarlige ved en av de mest aktive New Amigos-bibliotekene: Bergen Offentlige. Ønsker du allerede å

se nærmere på New Amigos, og hvordan du kan bruke det i ditt bibliotek, sjekk ut denne lenken: <http://pages.newamigos.com/new-amigos-nor-ara-for-bibliotek-1/>

Litteratur:

- British council. (2014). Languages for the future: Which languages the UK needs most and why (Languages for the future). UK.
- Deutsch-Russisches Forum. (2017). Bundescup -Spielend Russisch lernen-. Hentet 20. mars 2017, fra <http://www.spielendrussisch.de/>
- Gilst, A. V. (2010). Perceptions of volunteer roles in English conversation circles. *TESL Canada Journal*, 28(1).
- Hansen, C. B. (2011, juli 8). Vil ha avgift på bibliotek. Hentet 20. mars 2017, fra <http://www.dagbladet.no/a/63553433>
- Isaksen, R. (2016). Pris til norsk-arabisk språkspill / Nyheter fra SIU / For media / siu SIU. Hentet 20. mars 2017, fra <https://www.siu.no/Formedia/Nyheter-fra-SIU/pris-til-norsk-arabisk-spraakspill>

- Johnston, J. (2016). The use of conversation-based programming in public libraries to support integration in increasingly multiethnic societies. *Journal of Librarianship and Information Science*, 11(1).
- NRK.no (2009, mai 22). - Bibliotek bør holde seg til bøker. Hentet 20. mars 2017, fra <https://www.nrk.no/kultur/--bibliotek-bor-holde-seg-til-boker-1.6620325>
- Schanche, P. (2011). Inntekter og utgifter for kommuner som bosetter flyktninger (No. 7139). Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
- Siste.no. (2006). Norsk spill nominert til pris. Hentet 19. mars 2017, fra <http://bit.ly/2ndf2nu> ■

Rasering av USAs nasjonale bibliotekbudsjett?

President Trump foreslår helt og holdent å nedlegge USAs føderale bibliotekmyndigheter, og dermed stoppe all nasjonal finansiering av bibliotek i landet. Det har ført til reaksjoner.

Tekst:
Erling Bergan

I sitt første statsbudsjett har president Donald Trump foreslått at 62 nasjonale etater legges ned. En av etatene er "Institute of Museum and Library Services" (IMLS), altså noe litt tilsvarende det tidligere ABM-utvikling i Norge. IMLS er en amerikansk føderal etat som gir økonomisk støtte til både folkebibliotek og universitets- og høyskolebibliotek.

Etaten ble opprettet ved lov i 1996 og var da en sammenslåing av Institute of Museum Services og Library Programs Office. Det siste hadde vært del av Utdanningsdepartementet siden 1956. IMLS har i dag 65 ansatte og hovedkontor i Washington DC.

Viktige føderale penger

IMLS forvalter et budsjett på 231 millioner dollar årlig, noe som tilsvarer nærmere 2 milliarder norske kroner. De fordeler sine midler til USAs 123 000 bibliotek og 35 000 museer. Driftsmidler til lokale bibliotek kommer riktignok i hovedsak gjennom bevilgninger fra delstater, lokale myndigheter, universitets- og høyskolebudsjett og donasjoner. Men de føderale pengene

er likevel viktig for bibliotekutvikling i USA. AV IMLS sitt totale budsjett utgjør bevilgningene til bibliotek 155 millioner dollar.

Ukloke kuttforslag

Som svar på presidentens forslag sendte Julie B. Todaro, presidenten i American Library Association (ALA), 16. mars ut en skarp og tydelig uttalelse:

"Presidenten har nettopp foreslått å nedlegge *Institute of Museum and Library Services* i budsjettframlegget for budsjettåret 2018, og med det effektivt stoppet alle føderale bevilgninger til alle slags bibliotek, noe som virker mot sin hensikt og er kortsiktig. American Library Association vil mobilisere våre medlemmer, bibliotekvenner i Kongressen og de mange millioner mennesker som vi leverer tjenester til i hvert eneste lokalsamfunn til å hindre disse ukloke kuttforslagene til å bli en realitet i Kongressen. Bibliotek utnytter de små føderale midlene de mottar gjennom delstatene til et utrolig utvalg av tjenester for praktisk talt alle amerikanere overalt for å levere det som kan vise seg å gi den beste økonomiske og sosiale avkastningen i hele det føderale budsjettet.

The Library Services and Technology Act (LSTA) finansiert gjennom IMLS er hovedkilden for årlige bevilgninger til bibliotek i

det føderale budsjettet. IMLS fordeler det meste av LSTA-budsjettet til den enkelte delstat basert på folketall. Hvert delstatsbibliotek bestemmer selv hvordan de best kan bruke de tildelte føderale midlene, som må suppleres med tilsvarende midler på delstatsnivå. Mangfoldet av tjenester som leveres til millioner av amerikanere gjennom LSTA-bevilgninger kan bare sammenlignes med kreativiteten til bibliotekene som mottar dem: militærveteraners overgang til det sivile samfunn, små bedrifter som prøver å utvide sin forretningsdrift på nettet, lesekampanjer om sommeren, ressurser for blinde og hørselshemmede brukere, workshops for å skrive CV og jobbsøknader, kurs i datakodning for å lære ungdom ferdigheter som trengs på arbeidsmarkedet i det 21. århundre.

Amerikas mer enn 120 000 folke-, skole-, høyskole-, universitets- og mange andre slags bibliotek er ikke stabler med arkiverte bøker. De er troverdige sentre for teknologi, arbeidslivsråd, omskolering, tjenester for veteraner, entreprenørskap, utdanning, undervisning og læring, og fri utforskning, sentralt i lokalsamfunnene i hver delstat i landet og i alle valgdistrikt for kongressrepresentanter. Og personalet består av de opprinnelige søkemotorene: Dyktige og engasjerte bibliotekarere." ■

Julie B. Todaro er president i American Library Association (ALA). Hun går skarpt ut mot president Trumps forslag om å rasere de føderale bibliotekmyndighetene. (Foto: julietodaroforalapresident.org)

Har du Bibliofilappen?

Bibliofilappen kan installeres på mobiltelefoner og nettbrett med Android og iOS. Appen gjør det lett å finne frem til bibliotekets tjenester. Man har full tilgang til søk, reservering og lånersider.

Appen gir også mulighet til å vise lånekortet på skjermen, slik at man slipper å ha med sitt fysiske lånekort til biblioteket. Lånekortet i appen kan brukes på mange selvbetjeningsautomater, i skranken og på innloggingspanel for Meråpent bibliotek, så sant skannerne er klargjort for lesing på skjerm.

Start opp appen, velg bibliotek og logg inn på vanlig måte med låne-nummer og pinkode fra ditt bibliotek. Du kan enkelt skifte mellom bibliotek, og appen gir tilgang til alle bibliotek som bruker Bibliofil.

Google play

App Store

- Både bibliotekorganisasjonene og media har hatt et visst fokus på skolebibliotek i vinter.
- Kravet om at "skolebiblioteket har kvalifisert bibliotekfaglig personale" mangler konkretisering.
- Med dagens utdanningstakt i Agder vil man etter 30 år bare ha dekket 20 % av behovet.

Det uavklarte spørsmålet om kompetanse:

Skolebibliotekene i vårt bilde

Det tas viktige initiativ for styrking av skolebibliotekene for tida. Media viser interesse. Forskning underbygger det NBF og BF hevder: Det trengs et løft, ikke minst i personalressurser. Men hva skal til for at skolebibliotek får mer kompetent personale?

Tekst:
Erling Bergan

I januar var en bred vifte av organisasjoner, blant annet BF og NBF, ute med felles brev til kunnskapsministeren: "I dag har skolebibliotek ikke den rollen i skolen som Stortinget ønsker", slo de fast. De etterlyste satsing, med god grunn.

Men hvilket bilde har vi bibliotekarer av personalsituasjonen i gode skolebibliotek i framtida? Og prioriterer vi de virkemidlene som kan føre oss dit? I denne artikkelen ser jeg kun på grunnskolenes bibliotek.

Kompetansemangel i 2000 skoler

Det var 2858 grunnskoler i Norge i 2016. For hvert år som går blir antall skoler færre, og antall elever pr skole øker. Men Norge er et vidstrakt land, og vi vil alltid ha et stort antall grunnskoler her i landet.

Skolebibliotek ved hver skole kan være alt fra et bøttekott til en fremragende

tjeneste med kvalifiserte bibliotekarer. Lov og forskrifter gir ingen kvalitets-sikring av skolebibliotek. Det er opp til hver kommune og hver skole å prioritere dette. Noen skoleledere ser hva skolebibliotek betyr for resultater og trivsel, for leseferdigheter, kunnskapsinnhenting og refleksjon. Andre ser ikke hvordan de skal finne penger til skolebibliotek, eller de velger å se vekk.

Harde fakta om skolebibliotek i Norge er mangelfullt. Verken bibliotekstatistikk eller skolestatistikk forteller særlig mye. Nettstedet "Utdanningspeilet", som ifølge Utdanningsdirektoratet "presenterer tall og analyse" av grunnopplæringen i Norge, gir følgende megetsigende svar når vi søker på ordet bibliotek: "Her var det ikke noe".

Nasjonalbibliotekets skolebibliotekstatistikk viser for 2010 (siste tilgjengelige år) at det i grunnskolene var 693 personer registrert som "personale med bibliotekfag", som i denne sammenheng defineres som "personar med bibliotekfagleg utdanning svarande til minst ei

halvårseining".

Det kan være grunn til å spørre om dette tallet er rett, om det kan være for høyt. Men la oss si at det stemmer, og at antallet har økt noe i årene som gått siden 2010, at det i dag er rundt regnet 2000 grunnskoler som mangler personale med noen som helst slags bibliotekfaglig kompetanse. Er det mulig å gjøre noe med det?

Bred front

I en felles henvendelse til kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen i januar i år, krever en rekke organisasjoner – blant dem Bibliotekarforbundet, Norsk bibliotekforening og Utdanningsforbundet – styrking av skolebibliotekene. I listen over hva de krever må gjøres, finner vi: "skolebiblioteket har kvalifisert bibliotekfaglig personale".

Kravet virker langt fra urimelig. Men samtidig virker det svært lite realistisk. Dersom vi regner utdanningen i skolebibliotek kunnskap ved Universitetet i Agder som den viktigste leverandøren

Skolebibliotekar Linda Strand på Dingemoen barneskule i Fjaler. I den statlige satsinga Program for skolebibliotekutvikling var Dingemoen en av åtte såkalte "ressursskoler". Linda Strand er ikke fagutdannet bibliotekar, men har sin opprinnelige utdanning fra Politihøgskolen. Da bildet ble tatt tok hun 20 studiepoengs kurs "Innføring i bibliotekkunnskap" som fjerntstudent ved Høgskolen i Oslo og Akershus. (Foto: Erling Bergan)

av "kvalifisert bibliotekfaglig personale" til grunnskolene i Norge, med sitt opptak av 15 nye studenter pr år, og hvis vi samtidig regner at alle disse vil ha 30 års yrkesaktive liv i skolebibliotek og at kun 20 % velger andre karriereveier eller faller fra, vil denne utdanninga – etter 30 år – dekke under 20 % av personalbehovet.

Nå er det imidlertid mulig å ta bare enkeltmoduler av bachelorstudiet i Agder. Og så er det jo også bibliotekarer med utdanning fra Oslo og Tromsø som befolker bibliotekene i grunnskolen. Men utdanningsmengden – uansett hvordan man regner på dette – står ikke i noe realistisk forhold til målsettingene om "kvalifisert bibliotekfaglig personale".

Langt fra målet

Den nasjonale satsingen "Program for skolebibliotekutvikling" som startet for snart ti år siden, hadde som ett av sine resultatmål at "50 prosent av skolebibliotekarene i grunnskolen skal ha utdanning innenfor skolebibliotek" innen 2013. Studiet i skolebibliotekkunnskap

ved Universitetet i Agder har vært et viktig virkemiddel for å nå dette målet. Men fra 50 studieplasser i 2011, har dette altså krympet til 15 studieplasser i 2016. I samme periode har antall søkere med dette studiet som sitt førstevalg mer enn doblet seg. Av de 55 kvalifiserte søkerne med skolebibliotekkunnskap som sitt førstevalg i 2016, var det altså bare plass til 15 studenter. Interessen øker, men studietilbudet minker.

Nå finnes det flere måter å løse skolebibliotekenes behov for kompetanse og arbeidskraft. Skoler kan inngå samarbeid med folkebiblioteket, eller det kan lages kombinasjonsbibliotek sammen med folkebiblioteket. Men om man tar utgangspunkt i at folkebiblioteket ikke skal tappes for personale i et slikt samarbeid, vil problemet med tilgangen på kvalifisert personale være like uløst.

Godt dokumentert

Noen husker kanskje Møreforsknings rapport "Skolebibliotek i Norge : Kartlegging av skolebibliotek i grunnskule og

vidaregåande opplæring" fra 2007. Den viste blant annet at 87 % av grunnskolene hadde eget bibliotek, og nesten alle disse hadde eget rom til biblioteket. Så skolebibliotekene fantes for så vidt i de fleste grunnskoler. Men undersøkelsen viste også at det var store problemer, ikke minst på personalsida. Tre av fire grunnskoler hadde en personalressurs på under 7 timer pr uke knyttet til biblioteket. Riktignok var det en framgang på 12 % siden 1997. "Hovudintrykket er likevel at grunnskulane må klare seg med ein særst liten personalressurs", konkluderte rapporten.

Så selv om årsstatistikken er mangelfull, er det tilstrekkelig dokumentasjon til å kunne slå fast at det er store mangler ved skolebibliotekenes kompetanse- og personalsituasjon.

De gode eksemplene

Når Klassekampen i to store oppslag presenterer situasjonen på dette feltet, gjør de det med eksempler fra skolebibliotek som fungerer godt. 15. februar ►

► presenterer de skolebibliotekarene Kandida Zweng ved Gamlebyen skole i Oslo, og 18. februar bibliotekar Line Hansen Hjellup ved Spangereid skole i Vest-Agder. Sistnevnte er også nestleder i NBFs spesialgruppe "NBF Skole". Dette ser ut til å være gode eksempler på reflekterte, kunnskapsrike og aktive ansatte som jobber i skolebibliotek. De representerer – så vidt vi kjenner til – ikke bibliotekarutdanninga i Oslo eller Tromsø, men annen utdannings- og erfaringsbakgrunn. Blant annet moduler av skolebibliotekarutdanninga fra Universitetet i Agder.

I og med at disse oppslagene kommer i flukt med det felles skolebibliotekinitiativet som NBF og BF står bak, kan bemanningen av skolebibliotekene i Spangereid og Gamlebyen ses som eksempler på veien framover for opprustning av skolebibliotek.

En velkjent motsetning

Det siste skolebiblioteket i grunnskolen som fikk tittelen "Årets bibliotek", en utmerkelse opprettet av Norsk bibliotekforening, var skolebiblioteket ved Stokmarknes barne- og ungdomsskole i 2007. Da kommenterte Grethe Fjellidalen, avdelingsleder ved Sandefjord videregående skoles bibliotek, tildelingen slik: "Først vil jeg gjerne gratulere Stokmarknes barne- og ungdomsskole for årets bibliotekpris!

Flott at prisen går til et skolebibliotek, men jeg lurer på hvilke signaler Norsk Bibliotekforening sender ut når prisen tildeles en skole som kun har prioritert å ha biblioteket bemannet 8 timer i uka? Det jobbes daglig ute i de enkelte kommuner og fylkeskommuner for en forståelse for at bruk av fagutdannede bibliotekarer i skolen (og som følge av det; gode åpningstider) gjør en forskjell. For oss som jobber i skolen kan en slik pris virke som et tilbakeslag for dette arbeidet."

Daværende BF-leder Monica Deildok fulgte opp: "Det er lett å tenke seg de argumentene som kommer kreative og sparelystne skoleledere og skoleeiere dalende til hende. "Se på Stokmarknes, der har de fått til store ting med en 20% stillingsressurs! Og biblioteket har til og med blitt kåret til Årets bibliotek 2007!" Det er klart at dette representerer et tilbakeskritt i forhold til å sikre bibliotekarkompetanse i grunnskolen, men også i forhold til økte stillingsressurser i skolebibliotek generelt, enten det dreier seg om å tilsette fagutdannede bibliotekarer, lærere med bibliotekkunnskap eller andre." Og: "Med tildelingen av årets bibliotek 2007 til et skolebibliotek med 8 timers bemanning i uka har alle som arbeider for mer kompetanse, flere personalressurser og ikke minst høyere bevissthet om og status for bibliotekarer og bibliotekansattes arbeid, fått et skudd for baugen."

Til dette svarer den prisvinnende skolebibliotekar Inge Hovden ved Stokmarknes skole, på nettsidene til Skolebibliotekarforeningen i Norge: "Skolebiblioteket er en arena hvor pedagogiske og bibliotekfaglige yrkesinteresser møtes. Det er nødvendig med en forståelse av at begge yrkesinteresser må være representert i skolebibliotekets virksomhet. Erling Bergan skriver i sin kommentar: "Med slike perspektiver kan tildelingen av prisen til Stokmarknes skole bli problematisk i skolekretser og nyttig i bibliotekretser." Dersom en ikke forstår betydningen av pedagogisk kompetanse i et skolebibliotek er en slik påstand naturlig, men ut fra en forståelse av hva et skolebibliotek er tror jeg heller at tildelingen er nyttig i skolekretser og problematisk i bibliotekretser. Hvordan skal vi ellers forstå at det er blitt en slik debatt om tildelingen i bibliotekretser?"

Her fikk altså undertegnede noe å tenke på. Jeg håper dette også kan gi grunnlag for refleksjoner for flere bibliotekarer, når vi leser dette nå ti år seinere.

Utfordringer for BF

I Bibliotekarforbundets målprogram står det: "Arbeide for fagutdannet bibliotekar i alle skolebibliotek i den videregående skole og sikre bibliotekarkompetanse i grunnskolen."

Hva som ligger i "sikre bibliotekar-

Det er ikke skolebibliotekarer med allroundutdanninga, fra Høgskolen i Oslo og Akershus eller Universitetet i Tromsø, som fronter suksessfulle skolebibliotek når avisene skal lage fortellinger eller når Norsk bibliotekforening deler ut priser. Her fra to oppslag i Klassekampen i februar i år, og om talen i Bibliotekaren av Årets bibliotek-pris til Stokmarknes skole i 2007.

kompetanse i grunnskolen" kan tolkes i mange retninger. Bør skolene ha bibliotekarkompetanse i eget personale, eller er det like akseptabelt at dette finnes i et folkebibliotek som skolen har samarbeidsavtale med? Og hva er BFs holdning til studietilbudet ved Universitetet i Agder, som er vesentlig redusert de siste årene? Kan målet om bibliotekarkompetanse i grunnskolen nås uten en vesentlig økning av antall studieplasser ved UiA? Og hva mener BF er tilstrekkelig bibliotekarkompetanse for skoler som vil ha kompetansen i eget personale: Er det bibliotekstatistikens "bibliotekfagleg utdanning svarande til minst ei halvårseining", er det BFs egne medlemskriterier som krever bachelornivå med minst 1 år bibliotekfag innenfor eller utenfor graden, eller er det full bachelor i bibliotekfag?

Jeg har fokusert på grunnskolenes bibliotek i denne artikkelen, fordi dilemmaene for bibliotekarene er så store her. Omfanget er så stort. De mulige veivalgene er så forskjellige. Det gjør at politisk arbeid for å bedre skolebibliotekene er såpass vanskelig. Når spørsmålet om kompetansebehov er uavklart, blir det vanskelig å fremme reelle politiske forbedringsforslag. Man har ikke tatt stilling til om skolebibliotekene i grunnskolen bør fylles med kompetanse fra ordinær bibliotekarutdanning i Oslo eller Tromsø, eller fra lærerutdanning med skolebibliotekfaglig påbygning fra Universitetet i Agder, eller full bachelor fra den skolebibliotekfaglige utdanninga ved UiA, eller fra lærerutdanning med andre tilleggskompetanser, eller fra samarbeid med bibliotekfaglig personale ved det lokale folkebibliotek, eller gjennom satsing på kombinasjonsbibliotek der bibliotekfaglig personale inngår. Eller alt dette?

Når BFs nåværende målprogram sier at BF skal arbeide for å "sikre bibliotekarkompetanse i grunnskolen", dekker det derfor over et uavklart veivalg.

Dersom veivalget er standard bibliotekarutdanning, burde BF se nøyere på hvilken plass skolebibliotek og pedagogisk kompetanse har i bachelorstudiet "Medie- og dokumentasjonsvitenskap" ved Universitetet i Tromsø, en utdanning BF regner som fullverdig bibliotekarutdanning. Med dette veivalget burde BF også se på om ikke kravet burde være å øke antall studieplasser kraftig.

Dersom veivalget er skolebibliotekarutdanninga ved Universitetet i Agder, burde BF i hvert fall kreve at antall studieplasser

” De mulige veivalgene er så forskjellige. Det gjør at politisk arbeid for å bedre skolebibliotekene er såpass vanskelig. Når spørsmålet om kompetansebehov er uavklart, blir det vanskelig å fremme reelle politiske forbedringsforslag. ”

ikke gikk ned, men heller opp – tråd med søkertallene.

Dersom veivalget er samspill med folkebiblioteket, bør realismen i et slikt veivalg eksemplifiseres gjennom kommuner som får det til på en god måte.

Et spørsmål som ikke blir borte

BF har dyktige medlemmer som jobber i grunnskolebibliotek. De er ikke mange, men de er viktige. I diskusjonene om hvordan BF bør forholde seg til kompetansekravene, vil disse spille en viktig rolle. Bibliotekstudentene bør også komme på banen, for å bringe inn koblinga mellom utdanning, rekruttering og kompetansebehov.

Når BF skal forholde seg til felles utspill med andre organisasjoner, når de skal kommentere pristildeling, når de skal vurdere skoleplaner, eller når de skal takle stillingsutlysninger og tilsetninger, vil slike avklaringer kunne være til god hjelp.

Om dette peker i retning av at landsmøtet bør vurdere presiseringer i målprogrammet eller andre typer vedtak, eller om det er forbundsstyret som bør håndtere dette som pågående politikkutforming, er opp til andre å vurdere. Men uansett hvordan spørsmålet om kompetanse i grunnskolebibliotek håndteres, blir det ikke borte. ■

Illustrasjonsfoto: Erling Bergan

Biblioteklokaler som stikker seg ut

Foto: Citobun/CC

Hovedbiblioteket i Halifax, hovedstaden i den kanadiske provinsen Nova Scotia, sto ferdig i 2014. Arkitektene var et lokalt firma i samarbeid med Schmidt Hammer Lassen fra Danmark. Nybygget har fått vesentlig flere kvadratmeter enn det gamle bygget, og huser flere bøker enn tidligere i tillegg til kafé, auditorium, møterom, m.m. Femte etasje ligger som et utspring over inngangen, og gir biblioteket dets arkitektoniske særpreget.

Foto: Balou46/CC

Foto: Nlapierre/CC

Anna Troberg ny DIK-leder etter elektronisk kongress

DIK-förbundet er den svenske søsterorganisasjonen til norske BF. De har drøyt 20.000 medlemmer innen kultur og kommunikasjon, hvorav bibliotekarene er den største yrkesgruppen. 23. mars ble Anna Troberg, med bakgrunn fra Piratpartiet og Wikimedia, valgt som ny DIK-ordførnde. Og det skjedde på en elektronisk kongress!

Tekst & foto:
Erling Bergan

Det var i november i fjor at Attila Rostoványi meddelte at han av helsemessige grunner valgte å fratre som förbundsordförnde for DIK. Den ekstraordinære kongressen nå i mars kom i stand som en følge av dette.

Kongressen ble avholdt elektronisk fra 21. til 23. mars. Deltakere var 75 delegater fra de fire valgdistriktene som DIK har delt landet i, samt 6 studentrepresentanter. Kongressen foregikk med definerte tider for chatting med møteledelsen, kansliet (sekretariatet), valgkomiteén og kandidater. Chattene ble publisert på DIKs nettsider. Det ble sendt ut en webenquete som lå åpen gjennom alle tre dager, og like etter at enqueten ble stengt forelå resultatet. Og det ble, i tråd med valgkomiteéns innstilling, at Anna Troberg overtar som förbundsordförnde for DIK.

På barrikadene med dem

– Vi lever i en tid som mer enn noen gang trenger kompetansen til DIKs medlemmer. Kultur og historie nedprioriteres til tross for at det finnes de som vil forvrenge begge deler for å stenge ute omverden. Kommunikasjon er redusert til å handle om å overdøve andre. DIKs medlemmer representerer noe annet og mye bedre, og jeg kan ikke tenke meg noe bedre enn å få tillit til å stå på barrikadene med dem, sier Anna Troberg etter valget.

– Vi ser virkelig fram til å jobbe med

Anna Troberg er valgt til ny leder i DIK-förbundet, BFs svenske søsterforbund. I 2011-2014 var hun partileder i Piratpartiet, og det siste året har hun vært daglig leder i Wikimedia Sverige. (Foto: Christian Engström)

Anna Troberg. Hun har bred erfaring med opinionsdanning og kjenner våre medlemssaker. Hun er dessuten ekspert på flere av DIKs prioriterte områder, sier Helen Hellströmer, verkställande direktör i DIKs kansli.

Bakgrunn fra Piratpartiet og Wikimedia i Sverige

Anna Troberg overtar nå altså ledelsen av DIK-förbundet. Det siste året har hun vært daglig leder i Wikimedia Sverige. Tidligere har hun vært forlagsjef i den svenske delen av det nordiske forlags- huset Bazar. Og i perioden 2011-2014

var hun partileder i Piratpartiet. Anna Troberg kommer fra Borlänge. Hun studerte ved Uppsala universitet der hun tok en magistergrad i språk og deretter en doktorgrad i engelsk.

DIK-förbundet beskriver seg selv som "det kreativa facket". De organiserer arkeologer, arkivarer, bibliotekarer, informatører, kommunikatører, konservervatorer, kulturformidlere og lingvister. Bibliotekarene utgjør en stor gruppe i DIK-förbundet. Totalt har forbundet mer enn 20 000 medlemmer. ■

Arbeidsledigheten må bekjempes – effektivt og rettferdig!

Arbeidsledigheten har ikke vært høyere på 20 år. Den må bekjempes nå. Det må være større vilje til å bruke utgiftssiden i budsjettet. Regjeringens skattelettelse gir ikke jobbvekst, bare skjevare fordeling. Rettferdig omstilling krever økt innsats mot den høye arbeidsledigheten og sterke tiltak mot den økende ulikheten. Kostnadene av oljeprisfallet skal dekkes av fellesskapet, ikke den enkelte som rammes.

Tekst:
Erik Orskaug, sjeføkonom i Unio

Internasjonal økonomi er preget av lav global etterspørsel og større forskjeller. Finanskrise i 2008 forsterket problemet. Europa sliter fortsatt med svært høy arbeidsledighet og lave investeringer. Veksten er avtakende i både Tyskland og Sverige, mens den tar seg noe opp i Sør-Europa og holder takten i Storbritannia. Sysselsettingsraten i USA har kommet svakt opp de siste fem årene, men den ligger fortsatt 8 prosentpoeng under nivået for 15 år siden. I Kina avtar veksten ned mot 6 pst i 2019 etter mange år med vekstrater rundt 10 prosent. Dette gir svakere vekst i verdenshandelen. Samlet ventes veksten hos våre handelspartnere de neste årene å ligge flat og isolert sett ikke gi noe økt bidrag til etterspørsel etter norske varer og tjenester.

"The working poor"

Siden 1999 har arbeidsproduktiviteten i de vestlige land økt med 17 prosent, mens reallønningene bare har steget med 6 prosent. Selv i Tyskland som har hatt en bedre utvikling enn de fleste andre europeiske land, med en økning i sysselsettingsandelen på 8 prosentpoeng siste 10 år, anslås

"the working poor" å utgjøre hele 2 millioner arbeidstakere. Europeisk fagbevegelse (ETUC) krever at lønningene følger veksten i produktiviteten. Lønnsøkning er bra for hele økonomien, lønnstakerne vil få økt kjøpekraft og næringslivet vil bli møtt med økt etterspørsel. Dette vil løfte økonomien raskere enn dagens skattelettelse og kutt i offentlige utgifter. Lønnsøkninger som holder følge med produktivitetsveksten gir høyere og jevnere vekst, samt bedre mulighet for å opprettholde sysselsettingen. I Norge er dette en sentral del av frontfagsmodellen.

Stor vekst i lavproduktive og dårlig betalte jobber både i USA og Europa reflekterer både det lave investeringsnivået, svak satsing på utdanning og kompetanse, høy arbeidsinnvandring, utflagging av tradisjonelle industriarbeidsplasser og fagbevegelsens svekkede posisjon. Svært lav lønn for flyktninger gir også økte forskjeller og bidrar til framvekst av flere lavproduktive jobber i og utenfor det organiserte arbeidsmarkedet.

ILO reagerer

Til tross for god lønnsvekst i land som USA og Tyskland de siste årene, viser ILOs siste Global Wage Report fra desember 2016 at lønnsveksten globalt har fortsatt fallet etter finanskrise, fra 1,6 prosent i 2012 til 0,9 prosent i 2015 hvis Kina holdes utenom. ILO påpeker at en politikk som lar arbeidsgiverne stikke av med mesteparten av produktivitetsveksten ikke er opprettholdbar over tid, og den gir økt ulikhet. For lav lønnsvekst kan gi ytterligere press i retning deflasjon for økonomier som allerede sliter med lav etterspørsel og lav prisvekst.

Høyeste på 20 år

Arbeidsledigheten i Norge er den høyeste på 20 år. Ledigheten har vokst fra 3,2 prosent i 2012 til 4,7 prosent i 2016.

Sysselsettingsraten har falt hvert år etter finanskrise. Vi har hatt nullvekst i antall sysselsatte og nullvekst i BNP per innbygger i to år etter oljeprisfallet. Omstillingene går sakte, og tross noe bedre vekstprognoser de neste årene ventes nedgangen i arbeidsledigheten å være liten. Politikken kunne vært langt mer målrettet om de store skattelettelsene heller hadde blitt brukt på å stimulere privat og offentlig aktivitet og satt inn der de trengs mest. Lettelsene i formuesskatten og overskuddsskatten gir ikke de dynamiske effektene regjeringen Solberg har hevdet.

Kronesvekkelsen har så langt gitt et betydelig bidrag til omstilling og styrket konkurransevne for tradisjonell industri, sjømat og reiseliv. Med lavere innfasing av oljeinntekter og få utsikter til at oljeprisen vil styrke seg betydelig, øker sannsynligheten for at vi kan opprettholde mye av den bedre konkurransevnen som er vunnet gjennom svekkelsen av krona. Mens timelønnskostnadene i industrien var 57 pst høyere enn i EU i 2012, var forskjellen i 2016 redusert til 32 pst.

Rettferdig omstilling

På inntektssiden har regjeringen Solberg gitt skattelettelse i milliardklassen. Samlet innebærer regjeringens politikk at skatteinntektene hvert år etter 2017 vil være 21 milliarder kroner lavere enn de ellers ville vært. Om lag 1/3 av skattelettelsene har gått til de med de høyeste inntektene og formuene. Skattelettelsene gir dårligere fordeling og økt ulikhet. Uten lettelsene kunne innretningen av finanspolitikken vært mer kraftfull i kampen mot den høye arbeidsledigheten. Økt bruk av utgiftssiden i budsjettet rettet mot både privat og offentlig aktivitet gir høyere sysselsettingseffekt enn skattelettelse og ville også gitt mindre behov for å hente penger i oljefondet alt annet likt. ■

BF i høring i Stortingets Kirke-, utdannings- og forskningskomité

15. mars var Bibliotekarforbundet og Norsk bibliotekforening i høring på Stortinget. Det var Kirke-, utdannings- og forskningskomité som ville høre organisasjonenes syn på Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning.

Tekst:

Kieth Lau Andersen og Erling Bergan

Det har blitt godt kjent i bibliotekmiljøet at kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen hadde latt stortingsmeldinga passere uten at bibliotek var nevnt, samtidig som han presenterte meldinga på Realfagsbiblioteket på Blindern. At dette biblioteket nettopp hadde blitt utpekt som "Årets bibliotek" gjorde ikke uteglemmelsen noe mindre pinlig.

Men stortingsmeldinga var nå engang sendt, og da er det opp til Stortinget å påpeke hva som er viktig i meldinga og hva som er uteglemt. Slik kan høringer i stortingskomiteer brukes til.

15. mars var turen kommet til at Bibliotekarforbundet og Norsk bibliotekforening kunne framføre sine budskap til Stortingets Kirke-, utdannings- og forskningskomité, de som skal lage innstilling til vedtak om stortingsmeldinga, før den endelig behandles i Stortinget.

Fra Bibliotekarforbundet deltok forbundsleder Margunn Haugland. NBF var representert ved både leder Mariann Schjeide og nestleder Lars Egeland.

Haugland ga uttrykk for at BF er fornøyd med at regjeringen har som mål å satse

på kvalitet i høyere utdanning.

- BF ser mange av verktøyene som skisseres i meldingen som viktige for å nå målet. BF stiller seg imidlertid undrende til at bibliotekenes betydning for utdanningskvalitet ikke eksplisitt er nevnt i meldinga, sa hun, og la vekt på fire poeng:

Bibliotekene bidrar til å minske frafall

Bibliotekene identifiseres i flere undersøkelser som viktig for at studenter ikke faller fra de høyere utdanninger (se bl.a. undersøkelse av 30.000 laveregrads studenter ved University of Minnesota der studenter som brukte biblioteket på campus i første semester, gjennomsnittlig hadde høyere avgangskarakterer. I tillegg hadde førsteårsstudenter, som brukte biblioteket, større sannsynlighet for å møte opp til tredje semester).

Stortingsmeldinga slår klart fast at "frafall skjer hovedsakelig i de to første semestrene." Det er grunn til å se på konsekvenser av bruk/ikke-bruk, men også på konsekvenser av ulik kvalitet og tilgang. Slik vil bibliotekutviklingen kunne styrkes på en kunnskapsbasert måte.

Bibliotekarforbundet anbefaler derfor at det også i den norske UH-sektoren gjennomføres undersøkelser om sam-

menhengen mellom bibliotek og gjennomføringsgrad i høyere utdanning.

Bibliotekstjenestene er grunnleggende for kvalitet i UH-sektoren

Bibliotekene i UH-sektoren har endret seg mye de siste tiårene. Digitalisering og nettbaserte tjenester gjør at mange, både studenter og fagpersoner, bruker bibliotekstjenester i hverdagen uten å se at det er det de faktisk gjør. Bibliotekene leverer tjenester direkte fram til den enkeltes pc eller mobil både på og utenfor campus. Samtidig er det fremdeles store mengder fysiske bøker og tidsskrifter i omløp.

Bibliotekrommet utgjør en daglig ramme for studiekvalitet

Bibliotekrommet på campus har på bare noen tiår skiftet karakter, fra fysiske samlinger og transaksjoner til varierte lokaler for tilgang til ressurser, gruppearbeid, undervisning, annet samspill mellom studenter og undervisere, og gode rammer for alenestudier.

Bibliotekarenes funksjon

Bibliotekarene har i tillegg endret sine kompetanser i tråd med kvalitetsambisjonene og bidrar til utviklingen av fag- og forskningsbibliotekene. Bibliotekenes kompetanse i håndtering av metadata, opphavsrett, kildekritikk og søkestrategier, er avgjørende kunnskaper for studenter på alle nivåer. Det er god ressursbruk, og bidrar til kvalitet, å bruke bibliotekarenes kompetanse direkte i undervisning på ulike måter.

På vegne av Bibliotekarforbundet ba Margunn Haugland Stortinget vektlegge disse poengene i sin innstilling. ■

BF-leder Margunn Haugland under høringen i Stortingets Kirke-, utdannings- og forskningskomité. (Skjermdump: Stortinget.no)

Lønn ved røde dager

SPØRSMÅL:

Jeg jobber timebasert som vikar, men med faste dager annenhver uke i en kommune. Og nå har det seg slik at jeg egentlig skulle arbeidet på helligdagene i påsken, men da har biblioteket jeg jobber på stengt. Jeg tenker da at jeg ikke får betalt disse dagene, mens et par jeg kjenner mener det motsatte. Vet dere hva som blir riktig? Håper dere kan hjelpe meg!

SVAR:

Retten til lønn for helgedager er regulert i hovedtariffavtalen i KS, og knyttet til en opptjeningstid på en måned. Dersom du har mer en måned sammenhengende tjeneste i kommunen, skal du få fri med lønn for de dagene du normalt ville arbeidet dersom det ikke var en helligdag. Det skal betales ordinær lønn for det antall timer du ville vært i arbeid hvis den aktuelle dagen hadde vært en vanlig virkedag.

Regelen finner du i hovedtariffavtalen for KS-området, kap. 1 § 5.7 om

dag- eller timelønne arbeidstakere som har fri søn- og helgedager. § 5.7.1 "Arbeidstakere med dag- eller timelønn som har minst 1 måned sammenhengende tjeneste, betales ordinær daglønn etter tariffen for helgedager som faller mellom søn-dager. Dette gjelder bare dersom arbeidstakeren ellers ville vært i arbeid denne dagen."

*Med vennlig hilsen
Hege Berggravf Johnsen
Rådgiver i BF -sekretariatet*

Foto: Colourbox

Island hylles for
likelønnslov:

- Vil ikke løse problemet i Norge

Unio-leder Ragnhild Lied roser Island for å ville ta grep om lønnsforskjellene mellom kvinner og menn med å innføre en likelønnslov. – Det er et godt forslag, og de gjør et viktig grep på Island, men en slik lov vil ikke løse lønnsproblematikken i Norge, sier Lied til Dagsavisen.

- Problemet i Norge er ikke at en kvinnelig og en mannlig sykepleier tjener forskjellig, men at kvinnedomnerte yrker tjener mindre enn mannlige yrker med tilsvarende utdanning, fortsetter hun.

Hun mener det må andre grep til for å få bukt med verdsettingsdiskrimineringen, og at en likelønnslov på linje med den på Island lett kan bli en sovepute.

- Det kunne vært et grep for å løse en bit av likelønnsproblematikken, men det ville ikke løst den store utfordringen. Dette kunne lett blitt en sovepute fordi man tror man innfører en lov også har man løst likelønnsutfordringen. En slik lov bør heller ikke bli en sovepute på Island, sier Lied til Dagsavisen.

8.mars annonserte Islands likestillings- og sosialminister Thorsteinn Viglundsson at Island som første land i verden lovfester likelønn. Målet er å utjevne lønns-gapet mellom menn og kvinner innen fem år.

- Det er bra at en minister er så tydelig på at han ønsker å få gjort noe med dette. Han må få honnør for å ha tatt et aktivt grep for å gjøre noe med et av problemene innenfor likelønn. Det synes jeg norske politikere skal la seg inspirere av, sier Ragnhild Lied. ■

Kjersti Steien fikk årets BIBSYS-stipend!

I juni 2016 fullførte et nytt kull sine masterprosjekt ved HiOA. Kjersti Steien samarbeidet med en kommersiell bedrift og leverte en "hemmelig" masteroppgave. I år ble hun honorert med BIBSYS-stipend for oppgaven.

Tekst:
Erling Bergan

Årets BIBSYS-konferanse gikk av stabelen 14.-15. mars i Trondheim. Konferansen ble åpnet av BIBSYS-direktør Frode Arntsen, som benyttet anledningen til å dele ut BIBSYS-stipend for 2016.

– BIBSYS deler ut stipend fordi vi mener det er viktig å styrke kompetansen på området kunnskapsorganisering, sa Arntsen.

Stipendet er på 10.000 kroner og deles ut årlig til beste masteroppgave innen kunnskapsorganisering.

Kjersti Steien vant stipendet med oppgaven «Brukerorienterte metadata – en casestudie om hvordan kunnskap om brukeratferd kan bidra til forbedring av metadata på en arbeidsplass».

Om årets oppgave og kandidat har professor Ragnar Nordlie ved HiOA sagt følgende:

«Oppgaven er en casestudie av en ingeniørbedrifts problemer med organisering og gjenfinning av bedriftsinterne dokumenter. Oppgaven baserer seg på intervjuer med ansatte og observasjon av deres arbeid med arbeidsoppgaver som innebærer søk etter dokumenter.

Opgaven kommer med konkrete råd om metadata-forbedring og bedret organisering av de bedriftsinterne dokumentene, men er kanskje mest interessant i sin studie av ansattes informasjonsadferd, og i at den grundig og systematisk identifiserer og dokumenterer de problemene som ansatte i denne typen bedrift

møter ved søking i egen dokumentsamling. En litteraturoversikt ser disse problemene i sammenheng med tidligere kunnskap om ingeniørers informasjonsadferd.»

– Oppgaven er – hva skal vi si – dessverre hemmelig. Jeg har søkt i google, jeg har søkt i Oria, jeg har søkt i andre åpne arkiv, jeg har søkt alle steder. Men jeg fikk vite av stipendmottakeren i dag at oppgaven er hemmelig, derfor fant jeg ikke noe om den.

– Tusen takk. Det er veldig hyggelig å bli satt pris på, for arbeid man har jobbet alene med så lenge. Jeg setter stor pris på det. Vi trengs i det private marked også, sa Kjersti Steien etter å ha mottatt stipendet fra BIBSYS. ■

Du kan lese intervjuet vårt med Kjersti Steien i Bibliotekaren 8/2017. Det er også publisert på BFs nettsider.

HILSEN DITT BIBLIOTEK:

Nå har du flere alternativer når gebyret skal betales

bank **axess** VISA **mastercard** MobilePay **v:pps**

Bibliotek-Systemer AS | Tlf: 33 11 68 00 | Epost: firmapost@bibsys.no

BIBLIOTEK SYSTEMER

Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass.

Har du som BF-medlem forhandlet for Bibliotekarforbundet på en annen arbeidsplass enn din egen? Da kan du ha krav på godtgjøring fra BF!

Send inn protokollen til bf@bibforb.no og vi vil foreta utbetaling. Har du spørsmål, tar du kontakt med BFs sekretariat. ■

Meld inn ny lønn!

Har du fått endret lønna di i det siste? Har du fått ny lønn etter lokale forhandlinger? Eller har du kanskje også skiftet arbeidsgiver, eller fått ny epostadresse?

Alt dette vil vi gjerne at BF-medlemmer gjør på nettet. Gå inn på BFs nettsider www.bibforb.no og velg "Oppdater medlemsinformasjon" under "Medlemskap" i menyen. Da får du opp et skjema å fylle ut. Velger du yrkesstatus "Yrkesaktiv" og deretter hvilken sektor du er i, får du anledning til å fylle inn årslønn, eller lønnstrinn.

Er du tillitsvalgt, er det fint om du ber BF-medlemmene på din arbeidsplass om å gjøre det samme. Opplysningene vi har om deg, brukes på en rekke områder: Til lønnsstatistikk som tillitsvalgte kan bruke når de forbereder forhandlinger. Til adresselister for utsending av Bibliotekaren og Nyhetsbrev.

Takk for hjelpen! ■

- Uklart svar fra arbeidsministeren

For en måned siden sendte LO, Unio, YS og Akademikerne et felles brev der de bl.a. spurte hvordan regjeringen vil avslutte prosessen med endringer i offentlig tjenstepensjon. For organisasjonene har det hele tiden vært en forutsetning at en ny offentlig tjenstepensjon skal forhandles og at dette må avsluttes i et tariffoppgjør hvor resultatet på vanlig måte sendes ut på uravstemning blant medlemmene. Arbeidsminister Anniken Hauglie har endelig svart på brevet fra arbeidstakerorganisasjonene.

I svarbrevet datert 24. mars sier arbeidsministeren at hun tar "sikte på at jeg høsten 2017 vil ta initiativ til en avsluttende prosess med mål om å komme fram til enighet om en løsning om offentlig tjenstepensjon med partene. Jeg legger opp til at prosessen skal ha rom for at resultatet forankres i organisasjonene".

- Dette svaret er meget uklart, sier Unio-leder Ragnhild Lied.

- Jeg vil understreke at Unio hele tiden har ment at endringer i offentlig tjenstepensjon må forhandles i et tariffoppgjør hvor resultatet sendes ut på uravstemning til medlemmene. Vi har lang tradisjon for at endringer i modellen for offentlig tjenstepensjon skal forhandles, Pensjonskommisjonen argumenterte for det, og det var det vi gjorde i 2009, sier Lied.

Det heter også i brevet fra arbeidsministeren at "Regjeringen ønsker en god og inkluderende prosess med partene i arbeidslivet med sikte på å få en omforent pensjonsløsning for offentlig ansatte. I en ny pensjonsløsning må det bli mer lønnsomt for offentlig ansatte å fortsette i arbeid etter 62 år. Ordningen må være forutsigbar for yngre ansatte i offentlig sektor og mobilitetshindrene mellom offentlig og privat sektor må bygges ned. Ordningen må være i tråd med pensjonsreformens prinsipper og være økonomisk bærekraftig over tid. ■

MERÅPENT BIBLIOTEK

– en utvidet service til brukerne

- Hvor skal man starte?
- Må vi ha kameraovervåkning?
- Tar det lang tid?
- Hvem skal gjøre hva og når?
- Fungerer det med vår biblioteksystem?
- Hva med lys, lyd, lås, alarm?
- Kan det passe inn i våre lokaler?

Har du lyst til at vi tar en tur innom ditt bibliotek -
gratis og uforpliktende?

Ring til oss på +45 33 38 25 25 eller skriv til axiellno@axiell.com

AXIELL

www.axiell.no | axiellno@axiell.com

Jan-Egil

Jan-Egil Holter-Wilhelmsen er utdannet bibliotekar fra Høgskolen i Oslo i 2008. Han har i mange år jobbet ved Horten bibliotek. I Bibliotekaren reflekterer han over hendelser og fenomener på eget bibliotek, med blikket rettet også utover på de store spørsmålene.

“Hann stóð svá vel til høggsins”

Landet som først plasserte mennesker på månen og har gitt oss Coca-Cola, har nå tenkt å gi en langfinger til kunnskap og kultur. Dette skulle jo ikke være mulig.

Et ganske sedvanlig scenario utspilte seg i heimen i den tiden dette ble skrevet. Skribenten selv satt med musikk på og stirret tomt ut i luften. Håpet var at et tema skulle materialisere seg ut av intet så noen ord kunne havne i dokumentet før deadlinen kom og gikk. Dessverre så dukket det opp noe, i form av en artikkel på Bibliotekarforbundets hjemmeside.

“Rasering av USAs nasjonale bibliotekbudsjett?” var tittelen som dukket opp i min feed. Jeg skal ikke gjengi den i sin helhet, jeg vil ikke kunne matche Erling Bergans penn/tastatur uansett. Kort fortalt har president Donald Trump lagt frem sitt første statsbudsjett, og man kan vel trygt si at det er slag for alle som jobber med kunnskap og kultur. En mengde etater skal legges ned, deriblant det som tilsvarer det vi før hadde i ABM-utvikling. Enda kortere fortalt er vel at all føderal støtte til bibliotek vil forsvinne. Dette betyr ikke at de vil stå igjen uten midler, mye kommer uansett fra andre kilder. Likevel så kjenner jeg at det koker når jeg leser det.

USA, “the land of the free and the home of the brave” som de synger, landet som først plasserte mennesker på månen og har gitt oss Coca-Cola, har nå tenkt å gi en langfinger til kunnskap og kultur. Dette skulle jo ikke være mulig tenker man kanskje, men hvis man tar et skritt tilbake så bør det kanskje ikke komme som en overraskelse. Det som er enda verre er at man har sett tendenser til lignende tankegang i vårt eget land også. Kunnskapsløfter og kulturløfter har det vært mange av, likevel betyr ikke det at vi kan ta for gitt at det vil fortsette å være innhold i dem.

De som har jobbet i og med bibliotek vet godt at hvis det må kuttes i et budsjett er det bibliotek og lignende som er de første som kjenner øksa. Vi står laglig til for hogg for alle politikens “Torgeir Håvardssons” som er ute og rir.

Vi har politikere her som også mener at bibliotek ikke er noe folk bør bry seg med, det skal ikke stor kunnskap innen google-fu for å finne dem. Carl I. Hagen tror at bibliotek er noe for eliten, andre har ment at bibliotek bør være et tilbud kun for de som kan betale. Bøker er jo så billig, og bibliotek kan jo kun brukes til å oppbevare bøker, noe annet vettugt kan vi vel ikke drive med her. Nå skal det sies

at det er noen år siden begge disse uttalelsene, men jeg kan ikke si at jeg har hørt de samme politikerne si noe annet heller.

Kultur er for eliten, kunnskap er ikke så viktig. Satt på spissen kanskje, men noen ganger føles det som at det er dette mange mener. Nerdenes hevn har kanskje kommet, likevel er det stigma hengende over å være kunnskapssøkende. For noen i hvert fall. Det som gjør at jeg ikke er helt mørk til sinns er når jeg kommer over disse undersøkelsene som viser at blant alle offentlige tilbud så troner biblioteket øverst når det kommer til tilfredshet hos våre innbyggere. Jeg møter også mange engasjerte folk gjennom jobben: fra smårollinger som ivrig drar frem bildebok etter bildebok, videre til elever og studenter som trenger informasjon de kan stole på, til den godt voksne som trenger å finne en bok om hvordan man kan håndtere sorg. Og alle andre i mellom! Disse tingene til sammen gjør at jeg fortsatt har håp om at vi ikke vil ende opp med en regjering som finner ut at vi ikke er nødvendige lenger. Men jeg tror aldri jeg vil bli helt sikker.

Oljepengene og oljefondet har vært en hvilepute for vårt land, det har jo blitt veldig klart de siste årene. Hvordan veien skal gå videre er det mange som har mange meninger om, og min krystallkule er like tåkete som alltid. Likevel er det noe som skinner igjennom, og det er at kunnskap vil fortsette å være viktig fremover også. Slik overskriftene skriker mot oss fra alle nyhetsredaksjoner er jeg også ganske sikker på at kultur vil være enda viktigere enn det noen gang har vært før. ■

Coca Cola-reklame fra 2003. Jan-Egil kommenterer at presidenten i colaens hjemland nå vil rasere det nasjonale bibliotekbudsjettet.

500 kroner rabatt til medlemmer i Bibliotekarforbundet på alle reisene.

fotefar

TEMAREISER

2017-2018

HISTORIE • KULTUR • FOLKELIV

Opplev våren i Roma & Toscana

11.-18. APRIL
FRÅ 14 975,-

Litteratur- & musikkur til New York

MED RAGNAR HOVLAND & TOVE BAKKE
BOKBAD MED **SIRI HUSTVEDT**
29. APRIL - 5. MAI
FRÅ 22 950,-

Eventyrlege Island

MED SYLFEST LOMHEIM
9.-14. MAI & 23.-28. AUG
FRÅ 15 975,-

Irland & Nord-Irland

3.-11. JUNI
FRÅ 14 990,-

USA Midtvesten: I utvandrarane sine fotefar

22. JULI - 1. AUG
FRÅ 21 995,-

Cruise på Volga

MED HANS-WILHELM STEINFELD
15.-22. AUGUST
FRÅ 24 950,-

Shetland, Orknøyane & Skottland

MED TORGRIM TITLESTAD
30. AUG - 6. SEP
FRÅ 17 950,-

Moskva & St. Petersburg

MED HANS-WILHELM STEINFELD
1.-8. SEP
FRÅ 27 950,-

Færøyane

MED SYLFEST LOMHEIM
4.-8. SEPTEMBER
FRÅ 14 990,-

New York & Washington

MED EVA BRATHOLM
15.-23. SEP
FRÅ 25 995,-

San Francisco, Los Angeles & Las Vegas

MED EVA BRATHOLM
23. SEP - 3. OKT
FRÅ 28 950,-

Roma

MED FRANK AAREBROT
21.-25 SEP
FRÅ 14 950,-

Normandie

22.-29. SEP
FRÅ 15 950,-

Georgia

MED HANS-WILHELM STEINFELD
22.-30. SEP
FRÅ 28 950,-

Guatemala

MED PETER SKAUEN
21. OKT - 1. NOV
FRÅ 29 950,-

Musikkur til New Orleans

MED FRODE ALNÆS
4.-11. NOV
FRÅ 23 950,-

Fottur på Gran Canaria

8.-15. NOV
23.-30. NOV
1.-8. FEB 2018
FRÅ 12 950,-

TLF. 918 20 304 · post@fotefartemareiser.no · www.fotefartemareiser.no

PÅ BILETA, ØVST FRÅ VENSTRE: SYLFEST LOMHEIM, EVA BRATHOLM, FRANK AAREBROT, RAGNAR HOVLAND, TOVE BAKKE, FRODE ALNÆS PETER SKAUEN, TORGRIM TITLESTAD

Meld deg på BF-kurs!

På våren er det tid for kurs i BF. Vi har tilbudt grunnkurs for tillitsvalgte og styrekurs for fylkeslagene. Nå gjenstår forhandlingskurset. BFs kurs er gratis, og BF dekker alle utgifter for våre tillitsvalgte. Følg med på BFs nettsider for informasjon om kommende kurs. Påmelding gjør du også på våre nettsider.

Forhandlingskurs

En stor del av våre medlemmer deltar hvert år i lokale forhandlinger. Forhandlingskurset gir deg de nødvendige forkunnskapene du trenger.

Tid: 8. - 9. mai 2017.

Sted: Park Inn Oslo Airport Hotel, Gardermoen.

Påmeldingsfrist: 17. april 2017.

Stipend til studentmedlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend for studentmedlemmer i BF.

Stipendet skal brukes til deltakelse på konferanser og seminar innen biblioteksektoren.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Studentstipend tildeles normalt kun til konferanser/seminarer i inneværende semester.

Forbundsstyret skal ha kortfattet rapport om hvilket utbytte man hadde av deltakelsen.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Har du spørsmål, ring BFs sekretariat: 48 02 09 00.

Barn på flukt trenger din hjelp NÅ

Send **FLUKT** til **2454** og gi kr 200,-

Send **FADDER** til **2454** og gi 250,- pr. måned

Bidrag til Flyktningshjelpen kommer frem.

Under 10% av våre midler går til administrasjon. Resten kommer flyktingene til gode gjennom direkte hjelp. Flyktningshjelpen har rundt 180 ansatte i Oslo og over 4 000 ansatte totalt, de fleste lokalt ansatte som driver prosjektene i felt. Les mer på fadder.flyktningshjelpen.no

FLYKTINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

NRC

De flykter for livet over Middelhavet

SEND SMS **FLUKT**
TIL **2272** (200 kr)

Stipend for BF-medlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend.

Stipendet skal bidra til faglig utvikling for BFs medlemmer og kan gjelde etter- og videreutdanning, kurs, aktiv deltakelse på arrangement, studieturer, studieopphold, hospitering, prosjekt, m.m.

Det er kun medlemmer av BF som kan søke stipend. Medlemmer i statssektoren oppfordres spesielt til å søke.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Etter at stipendet er brukt, skal søkeren sende BF en kortfattet rapport om hva som er gjort og hvordan midlene er brukt. Skrivning av artikkel til Bibliotekaren/Del din kunnskap kan være en del av gjenytelsen for tildelt stipend.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Bibliotekarforbundet

Sekretariatet

Forbundsleder: Margunn Haugland
Kontorleder: Petter Bruce
Rådgiver: Hege Berggrav Johnsen
Rådgiver: Kieth Lau Andersen
Redaktør: Erling Bergan

Postadresse: Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo

Besøksadresse: Øvre Vollgt 11,
Oslo

Telefon: 48 02 09 00
E-post: bf@bibforb.no
Nettside: www.bibforb.no
Facebook: /Bibliotekarene
Twitter: @Bibliotekarene

Forbundsstyret

Leder
Margunn Haugland
Mobil: 99 01 44 19
E-post: margunn.haugland@bibforb.no

Nestleder
Veronicha Angell Bergli, Finnmark fylkesbibliotek
Mobil: 97 61 68 88
Epost: veronicha.angell.bergli@ffk.no

Styremedlemmer
Monica Skybakmoen, Elverum bibliotek
Randi Egge Svendsen, Moss bibliotek
Monica Roos, Høgskolen i Bergen
Anne Husøy, Fræna folkebibliotek
Kjell Erik Johnsen, Høgskolen i Østfold

Varamedlemmer
Linda Rasten, Vestby bibliotek
Irene Eikefjord, Universitet i Bergen
Kari Angelsen, Bodin videregående skole, Bodø
Jan Egil Holter-Wilhelmsen, Horten bibliotek
Marthe Rislå Torkildsen, Kristiansand folkebibliotek

Fylkeslag

Finnmark
Jorunn Irene Johansen
Loppa folkebibliotek
Telefon: 91 59 65 70
E-post: finnmark@bibforb.no

Troms
Astrid Johanna Sømhovd (kontaktperson)
Universitetsbiblioteket i Tromsø
Telefon: 93 46 46 50
Epost: troms@bibforb.no

Nordland
Cecilie Odding
Narvik videregående skole
Telefon: 90 09 53 58
E-post: nordland@bibforb.no

Trøndelag
Morten Olsen Haugen
Fylkesbiblioteket i Nord-Trøndelag
Telefon: 41 51 76 33
Epost: trondelag@bibforb.no

Møre og Romsdal
Claus Christian Hansen
Sunndal folkebibliotek
Telefon: 94 19 49 63
E-post: moreogromsdal@bibforb.no

Sogn og Fjordane
Anja Angelskår Mjelde
Sogn og Fjordane fylkesbibliotek
Telefon: 99 25 73 56
Epost: sognogfjordane@bibforb.no

Hordaland
Ritha Helland
Bergen offentlige bibliotek
Telefon: 41 58 11 74
E-post: hordaland@bibforb.no

Rogaland
Linda Johnsen
Universitetsbiblioteket i Stavanger
Telefon: 94 13 62 77
Epost: rogaland@bibforb.no

Agder
Sigrid Nesland
Åmli bibliotek
Telefon: 95 73 51 50
E-post: agder@bibforb.no

Telemark
Kari Moldvær
Porsgrunn bibliotek
Telefon: 93 21 58 41
E-post: telemark@bibforb.no

Vestfold
Susanne Birgitte Bolstad
Telefon: 95 12 28 66
E-post: vestfold@bibforb.no

Buskerud
Jannicke Røglér
Buskerud fylkesbibliotek
Telefon: 99 01 42 88
E-post: buskerud@bibforb.no

Hedmark og Oppland
Vegard Gundersen
Lillehammer bibliotek
Telefon: 97 75 02 68
Epost: hedmarkogoppland@bibforb.no

Østfold
Vegard Krog Petersen
Sarpsborg bibliotek
Telefon: 95 88 88 42
E-post: ostfold@bibforb.no

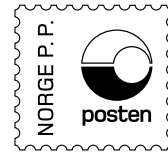
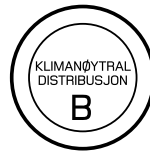
Akershus
Helene Nyen
Asker bibliotek
Telefon: 99 01 15 32
E-post: akershus@bibforb.no

Oslo
Sondre Molteberg Dalen
Høgskolen i Oslo og Akershus
Telefon: 94 48 90 38
E-post: oslo@bibforb.no

Innmelding og endring av medlemsopplysninger : www.bibforb.no

Du melder deg inn i Bibliotekarforbundet på våre nettsider www.bibforb.no. Ferdig utdannede bibliotekarer må sende dokumentasjon på bibliotekarutdanning som vedlegg. Trenger du hjelp? Ta kontakt med Petter Bruce i BF's sekretariat: tlf 48 02 09 00 eller bf@bibforb.no.

Returadresse:
Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

Skal vi møtes og beslutte noe?

I oktober hadde danske BF sin generalforsamling. En av sakene var den tradisjonelle "Opstilling af kandidater til formands- og hovedbestyrelsesvalg". Denne gang med 12 kandidater til 10 plasser, i tillegg til "formanden". Danske BF har i årtier hatt vedtekter som sier at det ikke er generalforsamlingen som velger hovedbestyrelsen. Valgene avgjøres gjennom etterfølgende uravstemning der alle medlemmer kan delta. Resultatene blir deretter offentliggjort - med stemmetall for den enkelte kandidat. I 2014 var det kamp om formandsvervet, der sittende leder Søren Kløjgaard fikk 760 stemmer og utfordrer Tine Jørgensen 769 stemmer i uravstemning.

I oktober hadde Sogn og Fjordane BF medlemsmøte pr skype, der noen satt i Førde, noen i Sogndal og noen på Sandane. Unio-overgangen ble drøftet og landsmøte-delegater valgt. Dette ble vurdert som fullgod behandling av de som var "til stede".

I november hadde BF et ekstraordinært landsmøte for å avgjøre overgang fra YS til Unio. Saken var grundig utredet og offentliggjort for medlemmene, det var egne møter i fylkeslagene hvor synspunkter kunne komme fram, og det var til slutt en samling av 65 delegater fra hele landet som møttes i Asker for – i løpet av en halv time - uten motforestillinger, enstemmig vedta overgang til Unio.

I mars hadde våre svenske kollegaer i DIK-forbundet ekstraordinær kongress for å velge ny leder, fordi sittende leder måtte trekke seg av helsemessige grunner midt i perioden. Avgjørelsen ble lagt ut til "elektronisk kongress", med chat og web-enquete som varte i tre dager. Ingen reiste noen steder, men avgjørelsen ga like fullt legitimitet gjennom nettbasert deltakelse av 75 delegater fra de fire valgdistriktene DIK har delt opp Sverige i.

Fellesnevneren: De er mange måter å organisere avgjørelser på. Hva som velges, kan ses i lys av om avgjørelsesmåten gir legitimitet, om prislappen, om tidsbruken, om de miljømessige konsekvensene, og sikkert flere andre momenter. Dessuten kan det være momenter på plussida som ikke har di-

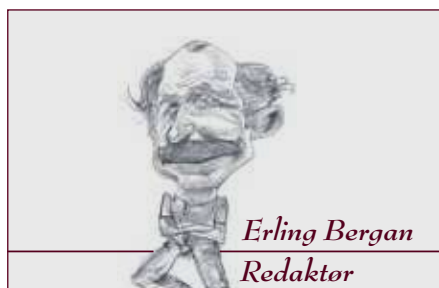
rette med selve avgjørelsen å gjøre, men kan imøtekomme andre organisasjonsmessige behov for sosial kontakt eller synliggjøring av nye organisasjonstalenter.

Men tett knyttet til mekanismene for selve beslutningene, er arenaene for informasjon og debatt – det som leder fram til beslutningene. Her er det også veivalg.

BF startet i 1993 med papirtidsskriftet Bibliotekaren. Medlemsundersøkelsen i 2015 viser at det fremdeles står sterkt blant medlemmene. Men nettsider, nyhetsbrev, facebook og twitter spiller nå viktige roller i BF's "offentlighet". BF vurderer kontinuerlig hvordan de plattformene bør balanseres mot hverandre. For eksempel har behovet en diskuterte offentlighet i BF, ett av flere behov som bør dekkes, aldri funnet noe godt svar.

Svenske DIK-forbundet utga tidligere papirtidsskriftet DIK-forum, som i 2012 ble omdøpt til Ping, og som i november 2016 utkom med sitt siste nummer. "DIK har besluttet å satsa på en tydeligere og mer målgruppsanpassad digital kommunikation. Därför upphör magasin Ping till förmån för andra kommunikationskanaler", meddelte redaksjonen i oktober i fjor.

Det er grunn til å se på slike endringer med interesse, også hos oss i BF. Elektronisk landsmøte med chat og enquete, nett-debatter, nettavis, streaming, lokalmøter pr skype og uravstemninger. Vi bør se hvilke elementer som kan styrke BF og våre medlemmer. For BF er ikke den eneste organisasjonen som i hovedsak er skrudd sammen basert på kommunikasjonsmåter som var tilgjengelige i forrige århundre. ■

Sitatet

Postdoktor Marit Aure (Foto: Stig Brøndbo)

"Ulike byrom kan takast i bruk til dette på ulike vis. Biblioteka er gode eksempel: dei kan både utlikne forskjellar, anerkjenne forskjellar og romme nye møter."

Fra artikkelen "Korleis skal vi leve saman i byer som blir meir mangfaldige?" publisert på nettavisa Forskning.no 1. mars 2017. Artikkelen er skrevet av førsteamanuensis Anniken Førde v/UiT Norges arktiske universitet, seniorforsker Tone Magnussen v/Nordlandsforskning og postdoktor Marit Aure v/Kvinnforsk ved UiT Norges arktiske universitet.